

FRI-2G.305-1-PP-05

THE EXCURSION – A SPECIFIC ORGANIZATIONAL FORM OF GETTING ACQUAINTED WITH THE SURROUNDING WORLD⁶

Pr. Assist. Prof. Ekaterina Ivanova, PhD

Department of Pedagogy

University of Ruse “Angel Kanchev”

Tel.: +359897212775

E-mail: eivanova@uni-ruse.bg

Abstract: A typical peculiarity of the excursion as an additional form of pedagogical interaction is that in it, children communicate with real objects and perceive their features, which contributes to the personal development and diversification of the lives of adolescents.

This report presents the main steps in understanding the specifics of the excursion by the students - future teachers as a typical form of education in the ‘Surrounding World’ educational direction.

An excursion for children from the IV age group is described.

Keywords: Excursion, Surrounding world, Preschool age, Kindergarten.

ВЪВЕДЕНИЕ

Типична особеност на запознаването с околната действителност е, че образователно-възпитателния процес протича не само в занималнята, но и в естествените условия на социалното и природно обкръжение на децата. В него по житейски непосредствен начин те общуват с реалните обекти, възприемайки техните особености, състояния, причинно-следствени зависимости и закономерности (Дончева, Ю., 2017, с.89), с оглед изграждане на адекватна представа за заобикалящата ги действителност, усвояване и формиране на комплекс от социални умения и отношения.

Реализирането на тази особеност по образователно направление *Околен свят* в детската градина се осъществява посредством екскурзията, защото тя „превъзхожда другите организационни форми по нейната живост, непосредственост, емоционалност, развлекателност и по свободата, която децата изпитват, участвайки в нея“ (Дончева, Ю., 2018, с.99).

ИЗЛОЖЕНИЕ

Пред предучилищните педагози стоят редица изисквания. Едно от тях е осигуряване на правилен контакт на децата със заобикалящата ги обществена среда, насочване вниманието им към измененията в живата и неживата природа под въздействието на човешкия фактор (Петрова, Е. И кол., 1995, с. 345).

Във връзка с гореизложеното, целта на настоящия доклад е да се представят основните стъпки при запознаване на студентите – бъдещи учители със същността на екскурзията като специфична за образователното направление *Околен свят* форма на педагогическо взаимодействие.

По време на лекционния курс по дисциплината „Методика на запознаване с околния свят в детската градина“ се изясняват причините за типичността на екскурзията – методическите изисквания към подготовката, провеждането и съпътстващите я опасности, планирането и програмата.

Семинарното упражнение по темата е насочено към осмисляне особеностите на екскурзията като специфична (допълнителна) организационна форма.

Технологията на семинарното упражнение е следната:

---

⁶ Докладът е представен на конференция на Русенския университет на 27 октомври 2023 г. в секция Педагогика и психология с оригинално заглавие на български език: ЕКСКУРЗИЯТА – СПЕЦИФИЧНА ОРГАНИЗАЦИОННА ФОРМА ПРИ ЗАПОЗНАВАНЕ С ОКОЛНИЯ СВЯТ.

1. Презентиране на програма на екскурзия, последвано от обсъждане на структурните ѝ компоненти.
2. Презентиране и съпътстващ коментар на видеофилм на реално проведена екскурзия в детската градина.
3. Очертаване на моментите от презентирания във видеофилма екскурзия с участието на студентите.
4. Самостоятелно изработване от студентите на програма на екскурзия с отделяне на структурните части на програмата – инструкции.
5. Задаване на тема за самостоятелно изработване на програма на екскурзия.
6. Самостоятелна работа на студентите – оформяне на продукт по аналогия на презентирания.
7. Представяне от студенти на собствения продукт – обосновка и защита.
8. Коментар от преподавателя и групата по представените от студенти продукти.

През месец март 2023 г. представената технология бе обогатена с възможност за присъствие и участие на студенти II курс, обучаващи се в редовна форма по специалността „Предучилищна и начална училищна педагогика“ при Русенски университет „Ангел Кънчев“ в пешеходна екскурзия на децата от IV група „Мики Маус“ на ДГ „Здравец“ в гр. Русе.

Екскурзията се проведе с оглед придобиване на комплекс от социални и граждански компетентности на децата от предучилищна възраст, заложи в държавния образователен стандарт по образователно направление „Околен свят“ и Наредба №13 за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

Преди същинското провеждане на екскурзията студентите бяха запознати с темата, целите, задачите, съдържателната и технологична структура, включени в писмения вариант на програмата (представен в следващите редове), последвано от коментар.

Програма на екскурзия

Тема: „Професия „Полицай“

Образователно направление: Околен свят

Ядро: Социална и здравословна среда

Задачи:

1. Затвърдяване представите за местните органи за ред и сигурност и представата за тяхната дейност:
  - ✚ професията на полица – облекло и средствата на труда, с които си служи;
  - ✚ функционални предимства на части от облеклото на служителите от МВР при изпълнение на служебните им задължения;
  - ✚ предназначение на службата в помощ на човека – типичните за професията на полица действия;
  - ✚ признаци и предназначение на превозни средства (полицейска кола);
  - ✚ особености на сградата (полицейско управление), в която работи полицаят;
2. Затвърдяване на знанията за начините за получаване на помощ – подаване на съобщение за опасност на тел. 112.

Съдържателна структура:

I. Професията „Полицай“ – облекло.

II. Средства на труда (атрибути), с които си служи.

III. Предимства на части от облеклото на полицаите при изпълнение на служебните им задължения.

IV. Типични действия на полица в помощ на човека.

V. Признаци и предназначение на полицейската кола.

VI. Полицейско управление.

VII. Начини за получаване на помощ – подаване на съобщение за опасност на тел. 112.

Забележка: Съдържателни части, посочени в програмата, може да не се изпълнят точно в горната последователност.

Технологична структура (последователност от логически части):

I. Мотивиране на темата:

- *Посредством разказ от учителя за изгубен портфейл и последваща беседа към кого трябва да се обърнат в подобна ситуация. Посещение на полицейско управление, за съобщаване на проблема.*

II. Подготовка за излизане от градината:

- *Обличане.*
- *Провеждане на инструктаж за припомняне правилата за безопасно придвижване по уличната мрежа.*

III. Пешеходно придвижване до II Районно полицейско управление, гр. Русе;

- *Задача за спазване правилата за пешеходно придвижване и пресичане по пътната и улична мрежа.*

IV. Среща със служебно лице – полицай от управлението.

- *Беседа за професията „Полицай“:*
- *анализ на облекло;*
- *атрибути, с които си служи;*
- *дейности в полза на човека;*
- *полицейско управление;*
- *демонстрация на светлинна и звукова сигнализация на полицейски автомобил;*
- *Получаване на помощ – подаване на съобщение за опасност на тел. 112.*

V. Дидактична игра:

- *Име на играта: „Чудната торбичка“*

Вариант 1: Игрово действие: словесно описание на предметът, който е хванат в торбичката. Децата трябва да познаят наименованието му по описанието;

Игрови правила: да бъдат толерантни един към друг – да се изчакват и изслушват;

Вариант 2: Игрово действие: отделяне на предметите по признак „атрибути на полицая“ и „атрибути на представители на други професии“;

Игрови правила: да бъдат толерантни един към друг – да се изчакват и изслушват;

VI. Получаване на значка „Република България Национална полиция“, изработена от студенти обучаващи се в специалност „Предучилищна и начална училищна педагогика“.

VII. Свободен момент:

- *Разглеждане на полицейски автомобил.*

VIII. Рецитиране на стихотворение „Полицай“ на Мирослава Ималова, ученичка в 5 клас – поздрав към служебното лице.

IX. Обобщителен разказ от детския учител:

- *Професия „Полицай“ = облекло + атрибути + действия + полицейско управление + полицейски автомобил + получаване на помощ.*

X. В детската градина

- *Подвижна игра: „Стражари и апашии“: два отбора – първият „стражари“, вторият „апашии“. Вариант на играта – размяна на ролите.*

XI. Перспектива

- *В дейността, в дейност по избор, в междинни моменти или у дома да оцветят изображение на полицай и полицейски автомобил.*

Екскурзията започна в занималнята, където учителят извърши предварителна подготовка на децата посредством разказ (на път към детската градина е изгубил портфейла си и не знае към кого трябва да се обърне в тази ситуация, а децата даваха различни предложения). Последва съобщаване на темата и обекта, който предстои да посетят.

Директорът на детската градина запозна бъдещите учители с нормативната база и документацията регламентиращи организирането и провеждането на екскурзии.

Учителят представи на децата гостите, които ще ги придружат до полицейското управление (студенти и преподавател), подреди ги в колона по двама и проведе инструктаж за припомняне правилата за безопасно придвижване по уличната мрежа (*Фигура 1*).

Фигура 1. Подготовка за тръгване от детската градина

Заедно със студентите – бъдещи педагози като придружаващи лица се включиха и помощник-възпитателят на групата и медицинското лице на детската градина.

Придвижването до полицейското управление се осъществи по предварително определен маршрут.

Фигура 2. Запознаване с атрибутите на полицейския служител

На (*Фигура 2*) е изобразен полицейският инспектор, който очакваше децата, студентите и преподавателите при пристигането им в Районното управление. След като осъществи анализ на облеклото и атрибутите, с които си служи, инспекторът предостави възможност на децата да подържат полицейски щит, палка, както и да си поставят шлем.

Последва разказ за дейностите в полза на човека и демонстрации на снемане на отпечатьци, залавяне на правонарушител и поставяне на белезници (*Фигура 3*).

Фигура 3. Снемане на отпечатъци и поставяне на белезници

Инспекторът запозна гостите със сградата на полицейското управление, а след това премина към демонстрация на светлинна и звукова сигнализация на полицейски автомобил, в който децата имаха възможност да влязат. Бе припомнен и телефонният номер за подаване на сигнал за опасност – 112.

Знанията за професията „Полицай“, които децата демонстрираха по време на дидактичната игра „Чудната торбичка“, впечатли служителите на реда. В първия вариант на играта трябваше да се назове наименованието на предмета, който е хванат в торбичката по описанието му. Във втория вариант бе необходимо да се отделят предметите по признак „атрибути на полица“ и „атрибути на представители на други професии“. За награда децата получиха значка „Република България Национална полиция“, изработена от студентите (Фигура 4).

Фигура 4. Значка „Република България Национална полиция“, изработена от студентите

В края на посещението на полицейското управление децата поздравиха инспекторите със стихотворението „Полицай“ на Мирослава Ималова. Учителят проведе обобщителен разказ, подреди децата и заедно със студентите се отправиха към детската градина, а след пристигането в двора ѝ изиграха подвижната игра „Стражари и апаши“ (Фигура 5).

Фигура 5. Двама отбора в играта „Стражари и анаши“

Отборите бяха възнаградени с изображение на полицаи и полицейски автомобил, които да оцветят в свободен момент или у дома.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Присъствието и участието на студентите в проведената пешеходна екскурзия способства не само за осмисляне на спецификите ѝ, а и за затвърдяване на получените в хода на лекционния курс и семинарни упражнения знания.

Освен това, подобни добри практики дават възможност на бъдещите детски учители да се докоснат до децата, да общуват с тях, да са част от тяхното ежедневие, дори за кратко. Да наблюдават педагогическите специалисти при организиране и управление на образователната среда, с оглед изграждане на конкретен стил на общуване с децата, както и положително отношение към професията.

REFERENCES

Doncheva, J. (2018) Theoretical and methodological bases of acquaintance with the surrounding world in kindergarten, 'Leni Ann' Publishing House, Ruse (**Оригинално заглавие:** Дончева, Ю. (2018) Теоретични и методически основи на запознаване с околния свят в детската градина, Издателство „Лени Ан“, Русе).

Doncheva, J. (2017) Methodical guide for seminar exercises on the surrounding world in kindergarten, 'Leni Ann' Publishing house, Ruse (**Оригинално заглавие:** Дончева, Ю. (2017) Методическо ръководство за семинарни упражнения по околния свят в детската градина, Издателство „Лени Ан“, Русе).

Petrova, E., F. Daskalova et al. (1995) Preschool Pedagogy, 'St. St. Cyril and Methodius' Publishing house (**Оригинално заглавие:** Петрова, Е., Ф. Даскалова и др. (1995) Предучилищна педагогика, Изд. „Св. св. Кирил и Методий“).